

Wat zijn de mogelijkheden van het Nationaal Groenfonds en hoe wil deze bancaire instelling in de toekomst aan de weg timmeren? Welke voordelen heeft Landinrichting en Beheer Landbouwgronden van dit fonds als de dienst die een groot deel van het groene overheidsgeld uitgeeft. Terravisie wilde het werk van het Nationaal Groenfonds graag van twee zijden belicht zien en daarom was directeur Roelof Balk bereid om naar het voor hem al bekende Westraven in Utrecht te komen voor een gesprek met Jaap Bouman, inspecteur Algemeen Beheer van LBL.

Het werd een gesprek met en tussen twee financiële deskundigen die beiden de mogelijkheden van het fonds voor groene investeringen als een grote uitdaging zien. Een gesprek die zij aangrepen om weer wat kennis en ervaring uit te wisselen. Daaraan is immers veel behoefte in het eerste operationele jaar van het Nationaal Groenfonds.

De "trechterfunctie" van het Nationaal Groenfonds

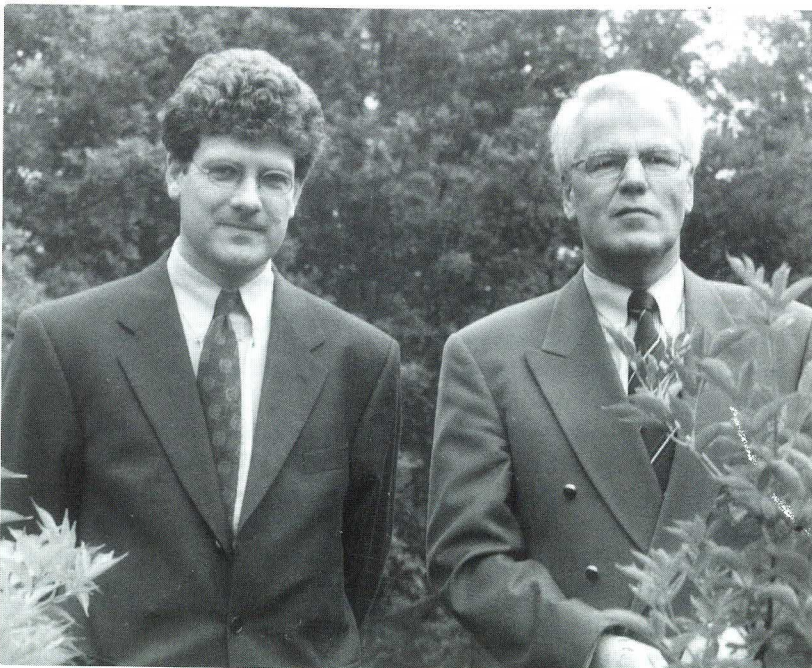
UTRECHT - Financiële dienstverlening voor groene investeringen. Met deze eenvoudige omschrijving kan de omvangrijke geldoperatie van het Nationaal Groenfonds worden aangegeven. Roelof Balk weet het echter ook wat plastischer uit te drukken. In zijn werkprogramma voor dit jaar staat al aangegeven dat het er onder andere om gaat het groene betalingsverkeer te "stroomlijnen". Tijdens het vraaggesprek

"Financiële olie voor groene projecten"

voor Terravisie licht hij dit ook in andere bewoordingen toe: "We zijn ervoor om het financiële circuit voor groene projecten te oliën." Jaap Bouman wijst op de belangrijke "trechterfunctie" die is ontstaan

dankzij het Nationaal Groenfonds: "Door gezamenlijk op te trekken, zijn er meer mogelijkheden om geld met geld te maken."

Het Nationaal Groenfonds is officieel al in 1994 opgericht. Eind vorig jaar kon het echt aan de slag gaan, toen de decentralisatie van het natuur- en landinrichtingsbeleid wat meer vorm begon te krijgen en een uitvoeringsovereenkomst voor het fonds werd ondertekend. Het eigenlijke bankierswerk werd uitbesteed aan Bouwfonds Fondsenbeheer in Hoevelaken. Roelof Balk is hier sinds november 1995 officieel in dienst en statutair benoemd tot zowel directeur als secretaris van de Stichting Nationaal Groenfonds. Voor de noodzakelijke financieel-administratieve ondersteuning is

Jaap Bouman (rechts) met Roelof Balk:
"Door gezamenlijk op te trekken, zijn er meer mogelijkheden om geld met geld te maken."

een flexibele constructie bedacht: hij kan - als dat nodig is - een beroep doen op de medewerkers van Bouwfonds. Door zijn vroegere werk heeft hij al de nodige ervaring met financiële aangelegenheden bij het Rijk.

Daden

Het werkprogramma van het Nationaal Groenfonds voor dit jaar heeft de veelzeggende titel "Van woorden naar daden". Het is de bedoeling dat het fonds de kassier wordt van al het geld van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij dat nodig is voor de uitvoering van het Structuurschema Groene Ruimte. Het gaat hier om een meerjarenbeleid dat naar schatting tot aan het jaar 2018 ongeveer 6,5 miljard gulden zal vergen aan grondverwerving en landinrichting. Dit zal jaarlijks een bedrag van circa 465 miljoen gulden zijn.

Zodra de decentralisatie van het natuur- en landinrichtingsbeleid van kracht is, komt een groot deel van het rijksgeld voor de groene ruimte via de provincies. Deze kunnen bovendien eigen middelen voor de groene ruimte aan het Nationaal Groenfonds afdragen. Een derde geldpost is weer afkomstig van de rijksoverheid en komt voort uit het compensatiebeginsel: financiële compensatie voor schadelijke ingrepen in waardevolle natuur-, bos- of recreatiegebieden die niet in natura kunnen worden gecompenseerd. Sinds dit jaar heeft het Nationaal Groenfonds het beheer over al het geld (ruim 450 miljoen) dat de dienst LBL aan landinrichting, grondverwerving en agrarisch natuurbeheer uitgeeft. Dit is vrijwel het gehele benodigde jaarbedrag voor het Structuurschema Groene Ruimte. Tevens hebben de provincies Gelderland en Noord-Holland gelden gestort voor enkele specifieke fondsen. De autonome provinciale gelden voor groenprojecten moe-

Roelof Balk (links) en Jaap Bouman vóór het LBL-hoofdkantoor: "LBL neemt in het uitvoeringstraject voor de groene ruimte een sleutelpositie in."

ten echter nog komen. Inmiddels is ook het eerste compensatiegeld binnen: 20 van de 40 miljoen gulden voor de uitbreiding van Schiphol. Het Groenfonds is in gesprek met LNV om na te gaan welke andere groene geldstromen er bij LNV zijn die baat kunnen hebben bij zijn "stroomlijnende" bezigheden.

Geldleningen

Het Nationaal Groenfonds beheert niet alleen geld, maar verricht ook andere financiële diensten. Zo is eind vorig jaar op verzoek van de provincies 35 miljoen gulden geleend om extra gronden te kunnen aankopen voor natuurontwikkeling en reservaatvorming. Voor dit jaar wordt al gedacht aan een twee keer zo groot bedrag en voor 1997 is reeds een voorlopig bedrag van 80 miljoen genoemd. Belangrijk is dat de geldleningen worden aangewend voor goedgekeurde groene

projecten, omdat de geldschieters dan geen belasting hoeven te betalen over de inkomsten. Sinds oktober 1995 zijn namelijk dividenden en rente-inkomsten van dergelijke leningen vrijgesteld van inkomstenbelasting. Het voordeel is dat hierdoor de lagere rente van groene geldleningen geen probleem meer is voor geldschieters. Uit de grote belangstelling voor groene geldleningen bij banken blijkt zelfs dat "groen lenen" in is.

De financiële dienstverlening van het Nationaal Groenfonds beperkt zich overigens niet tot de groene projecten van LBL. Ook organisaties als de provinciale landschappen kunnen hier bijvoorbeeld terecht voor financieringen.

Het Nationaal Groenfonds kan eventueel aan extra inkomsten komen door sponsors aan te trekken. Dat fondsenwerving echter niet

eenvoudig is, blijkt uit de activiteiten van het Groenfonds van de provincie Noord-Holland, die zich vooral hierop toelagde. Door een tegenvallende loterij bleef de provincie met een grote schuld zitten. De werkzaamheden van deze organisatie zijn nu overgenomen.

Tegenprestatie

Van het Nationaal Groenfonds wordt in ieder geval verwacht dat het voor de uitvoering van het Structuurschema Groene Ruimte in totaal circa 400 miljoen leent. Als het extra geld via fondsenwerving weet te bemachtigen, kan daarmee de uitvoeringsduur van dit meerjarenbeleid voor de groene ruimte worden bekort. Roelof Balk geeft aan dat het Nationaal Groenfonds eerst een positie moet opbouwen om voor fondsenwerving sponsors te kunnen aantrekken. Bovendien moet het met een aantrekkelijke tegen-

prestatie komen. Daar zijn voorlopige ideeën over, die in een later stadium worden uitgewerkt.

Creativiteit

Jaap Bouman merkt op dat de geldstroom van LBL zonder problemen naar het Groenfonds is gegaan. De kassiersfunctie van het Groenfonds loopt soepel. Het is nu de bedoeling dat de dienst de nodige creativiteit aan de dag legt om maximaal gebruik te maken van de faciliteiten van het Groenfonds. "De leningsfaciliteiten voor met name de grond-aankopen zijn belangrijk voor ons. Wij hebben er belang bij dat er zo goedkoop mogelijk wordt geleend." Creativiteit is zijns inziens ook nodig om een versnelling voor landinrichtingsprojecten te bewerkstelligen. Er is nu immers te weinig geld om de in voorbereiding zijnde projecten in uitvoering te nemen. "Gezamenlijk zullen we ideeën

moeten aandragen om dit op te lossen."

Zowel het ministerie van LNV als de twaalf provincies hebben zeggenschap over het geld van het Groenfonds. Zij bepalen waaraan dit wordt uitgegeven. Directeur Balk wijst erop dat in ieder geval duidelijk moet zijn wie waar recht op heeft, ook als het gaat om geleende gelden of compensatiegelden. Een voordeel van de grotere inbreng van de provincies is volgens hem dat de besluitvorming dichter bij de betrokken gebieden is, wat een groter draagvlak voor de projecten kan opleveren.

In het uitvoeringstraject voor de groene ruimte neemt LBL in ieder geval een sleutelpositie in, vindt Roelof Balk. Door haar grote deskundigheid en tevens doordat zij "marktpartij" is: "LBL staat met beide benen in de markt zelf."

Extra stimulans voor het landelijk gebied

DEN HAAG - Het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij wil vernieuwende projecten in zowel het landelijk gebied als voor de landbouwsector stimuleren met nieuwe subsidieregelingen. Het geld hiervoor zal uit bestaande subsidies en budgetten komen. Voor volgend jaar wordt gedacht aan een bijdrage van 100 miljoen gulden. In de begroting voor volgend jaar wordt aangegeven om hoeveel geld het precies zal gaan en waarvoor dit zal zijn bestemd.

De extra stimulans voor vernieuwende projecten zal bestaan uit een eenmalige subsidie of een tijdelijke subsidie voor maximaal vijf jaar. Aanvraag voor subsidie kan worden ingediend door bijvoorbeeld individuele boeren en landbouw- en natuurorganisaties. Het is mogelijk dat de dienst Landinrichting en Beheer Landbouwgronden als uit-

voerende instantie in het landelijk gebied betrokken wordt bij het werk dat verschillende goedgekeurde projecten opleveren.

Platteland vernieuwing

Het is de bedoeling dat de vernieuwende projecten in het landelijk gebied die in aanmerking komen voor subsidie, betrekking hebben op

platteland vernieuwing, natuurbeheer, een betere relatie tussen stedelijk en landelijk gebied of natuur- en milieu-educatie. Bij platteland vernieuwing gaat het erom dat landbouw, natuur en toerisme in samenhang met elkaar worden ontwikkeld. Vernieuwende projecten voor de landbouwsectoren moeten verband hebben met de markt en concurrentiepositie binnen de landbouw, de bosbouw en visserij.

Voor dit jaar had LNV al 20 miljoen beschikbaar gesteld voor eenmalige projecten voor platteland vernieuwing en agrarisch natuurbeheer, ook wel bekend onder de naam "cluster III-gelden". De provincies komen voor 1997 en 1998 met een vervolg hierop: zij willen jaarlijks 10 miljoen gulden beschikbaar stellen voor regionale vernieuwing.